

Неофіційний переклад

Стратегія Ради Європи з прав дитини (2016-2021)

Вступ

1. Рада Європи захищає і сприяє дотриманню прав людини, які включають в себе права дитини. Цей документ встановлює пріоритети Ради Європи в цій сфері на період 2016 - 2021 року.
2. Ця стратегія визначає:
 - досягнення Ради Європи в цій сфері (глава I);
 - основні виклики в сфері прав дитини (глава II);
 - п'ять пріоритетних областей та заходи для подолання викликів (глава III);
 - методи роботи для впровадження Стратегії (глава IV).
3. П'ять пріоритетних напрямів для гарантування права дитини:
 1. Рівні можливості для всіх дітей
 2. Участь всіх дітей
 3. Життя вільне від насильства для всіх дітей
 4. Правосуддя доброзичливе до всіх дітей
 5. Права дитини в цифровому середовищі
4. Діти в державах-членах Ради Європи мають право користуватися всіма правами людини, гарантованими Європейською конвенцією з прав людини, Конвенцією Організації Об'єднаних Націй про права дитини та іншими міжнародно-правовими актами з прав людини. До них відносяться цивільні, політичні, економічні, соціальні і культурні права. Ця Стратегія охоплює всі ці категорії прав людини і ставить завдання перед Радою Європи та країнами-членами зробити ці права реальністю для всіх дітей.
5. Діяльність Ради Європи в сфері прав дитини ґрунтується на Конвенції ООН про права дитини і, зокрема, її чотирьох загальних принципах¹:
 1. Недискримінація (стаття 2). Права дитини застосовуються до всіх дітей без дискримінації за будь-якою ознакою. Всі права повинні бути забезпечені без будь-якої дискримінації, незалежно від раси дитини чи її батьків або законного опікуна, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, інвалідності, народження², сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності³, чи іншого положення. Ця стратегія дотримується застосування принципу недискримінації в усіх п'яти пріоритетних областях.
 2. Найкращі інтереси дитини (стаття 3). В усіх діях щодо дітей, найкращим інтересам дитини має приділятися першочергова увага. Рада Європи буде працювати над тим, щоб цей принцип дотримувався у всіх цілях цієї Стратегії⁴.
 3. Право на життя, виживання і розвиток (стаття 6). Діти мають невід'ємне право на життя і на захист від насильства і суїциду. Розвиток слід розуміти в найширшому сенсі цього слова, що охоплює фізичний, розумовий, духовний, моральний, психологічний і соціальний розвиток дитини.
 4. Право бути вислуханими (стаття 12). Участь дітей є одним з п'яти пріоритетних напрямів Стратегії, але це також є наскрізною метою. Залучення дітей до процесу прийняття

¹ UN Committee on the Rights of the Child General Comment No. 5 (2003) on General measures of implementation of the Convention on the Rights of the Child

² UNCRC, Article 2.1.

³ CM/Rec(2010)5 on measures to combat discrimination on grounds of sexual orientation or gender identity.

⁴ Decision of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the Conclusions of the Conference on the "Best Interests of the Child", Brussels, 9-10 December 2014 at its meeting of 15 April 2015 (DD(2015)266).

рішень на індивідуальному, сімейному, організаційному та політичному рівні в суспільстві відіграє ключову роль в реалізації їх прав. Рада Європи прагне дотримуватися підходу участі дітей у всіх сферах цієї Стратегії та підтримувати держав-членів в цьому.

6. Стратегія є результатом широких консультацій з державами-членами, громадянським суспільством, омбудсменами з прав дітей, іншими міжнародними організаціями та дітьми⁵. Цей процес відбувався під керівництвом Комітету експертів щодо Стратегії Ради Європи з прав дитини, який тричі зустрічався протягом 2014 – 2015 рр. Стратегія була прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 2 березня 2016 р. і представлена на конференції високого рівня в Софії, Болгарія, 5-6 квітня 2016.

7. Зацікавлені сторони, які сприяли розробці Стратегії, також розглянули думки дітей. Вторинний аналіз понад 130 консультацій з дітьми в країнах-членах Ради Європи був спеціально підготовлений для інформування щодо розробки цієї Стратегії⁶. Результати цього аналізу будуть довідковим документом в ході реалізації Стратегії. Деякі держави-члени також безпосередньо проводили консультації з дітьми на національному рівні щодо їх внеску до Стратегії.

8. Бенефіціарами пріоритетних напрямів і дій, викладених у цій Стратегії та Додатках до неї, є діти, тобто особи у віці до 18 років, які проживають в 47 державах-членах Ради Європи. Діяльність Ради Європи як міжурядової організації, проте, здійснюється через уряди її держав-членів, які здійснюють імплементацію поряд з іншими зацікавленими сторонами, такими, як громадянське суспільство та омбудсмени з прав дітей.

9. Тривалість реалізації цієї Стратегії становить шість років. Проміжна оцінка з можливістю коригування буде здійснюватися через три роки під керівництвом держав-членів та інших відповідних зацікавлених сторін.

I. Рада Європи і права дитини: досягнення

10. Протягом майже 10 років свого існування з 2006 року, програма «Будуємо Європу для дітей і разом з дітьми» докладає зусиль для захисту і промотування прав дитини в державах-членах Ради Європи. Серед інших, були досягнуті такі результати⁷:

- Законодавчі та політичні зміни з метою покращення захисту прав дітей були здійснені за допомогою комплексного набору з двох обов'язкових і 18 необов'язкових стандартів з прав дитини, розроблених державами-членами і прийнятих Комітетом міністрів⁸. Ці конвенції, рекомендації і керівні принципи сприяють впровадженню Конвенції ООН про права дитини на європейському рівні.

- База знань про прогрес і проблеми в імплементації прав дитини в рамках відповідних конвенцій Ради Європи була розширена за рахунок надійних даних, зібраних завдяки як мінімум вісім моніторингових та інших механізмів Ради Європи⁹.

⁵ Questionnaires were completed by 39 member States, 34 NGOs and 13 ombudspersons for children. Six international organizations provided written feedback

⁶ Council of Europe (2015), Challenges to children's rights today: What do children think? A desktop study on children's views and priorities to inform the Council of Europe Strategy for the Rights of the Child.

⁷ See the Implementation Report on the Strategy 2012-2015 (CM(2015)174).

⁸ European Convention on the Adoption of Children (revised) (CETS No. 202; 2008/2011); Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (Lanzarote Convention) (CETS No. 201; 2007/2010). For a list of all binding and non-binding Council of Europe standards protecting children's rights, see www.coe.int/children.

⁹ European Committee of Social Rights (ECSR); Committee of the Parties to the Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (Lanzarote Committee); Committee for the Prevention of Torture (CPT); European Commission

- Держави-члени отримали підтримку, на їх прохання, в забезпеченні прав дітей в ході більш ніж 160 заходів в 28 проектах¹⁰ щодо співпраці, реалізованих Радою Європи, а також через численні двосторонні заходи в рамках програми та бюджету Ради Європи. Понад 200 заходів з прав дітей за участю всіх 47 держав-членів були організовані в рамках попередньої Стратегії, з 2012 по 2015 рік.

- Наскрізні та гнучкі методи роботи з державами-членами були створені через Мережу національних координаторів з прав дитини, а в 2014 і 2015 роках, Комітет експертів щодо Стратегії Ради Європи з прав дитини.

- Думки дітей були з'ясована і прийняті до уваги при розробці рекомендацій Комітету міністрів з прав дітей¹¹ і комунікаційних інструментів, спрямованих на дітей.

- Були розроблені міцні партнерські відносини з іншими міжнародними організаціями та неурядовими організаціями і Раду Європи визначено ключовим ініціатором щодо прав дітей на європейському та міжнародному рівнях.

- Діти, батьки, фахівці і політики стали більш обізнані про права дитини за допомогою доступних інструментів, аудіовізуальних матеріалів та інноваційних кампаній, розроблених Радою Європи, таких, як кампанія ONE in FIVE проти сексуального насильства по відношенню до дітей.¹²

- Права дітей були наскрізними в організації, що сприяло тому, що 35 секторів та сфер політики Ради Європи долучилися до імплементації Стратегії з прав дитини 2012 – 2015.

II. Чи справді ми досягли мети? – Виклики для прав дітей сьогодні і завтра

11. Конвенція ООН про права дитини призвела до зміни парадигми в тому, яким чином суспільство повинне розглядати дітей, а саме як справжніх суб'єктів прав і агентів змін. Пройшло 25 років після вступу в силу Конвенції ООН про права дитини (1990), проте, реалізація цієї ідеї досі стикається з проблемами. Незважаючи на досягнутий прогрес, права дітей порушуються щоденно. Ще є прогалини в правовому захисті прав дітей, і ще більше між законом і практикою. Сильна політична воля в поєднанні з виділенням достатніх ресурсів і широкою громадською обізнаністю про права дитини необхідні для забезпечення того, щоб дітей розглядали та ставилися до них як до повноправних власників прав. На основі власних поглядів дітей, а також інформації, отриманої від держав-членів, громадянського суспільства і омбудсменів з прав дітей, в цьому розділі дається огляд найбільш основних проблем в сфері забезпечення прав дітей в найближчі роки.

1. Бідність, нерівність і виключення

12. Економічна криза глибоко впливає на дітей. З 32 країн-членів Ради Європи, включених до моніторингового звіту ЮНІСЕФ, рівень дитячої бідності збільшився в 20 країнах і знизився тільки в 12¹³. За даними Євростату, діти є віковою групою найвищого ризику бідності або соціальної ізоляції. Діти, що живуть в умовах бідності, як повідомляється,

against Racism and Intolerance (ECRI); Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities (ACFC); Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA); European Commission for Democracy through Law (Venice Commission); Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages (ECRML).

¹⁰ From 2006 to mid-2015, children's rights were addressed in 11 Joint Programmes with the European Union and 17 co-operation projects financed by Voluntary Contributions.

¹¹ For instance, the Guidelines on child-friendly justice adopted by the Committee of Ministers in 2010 take into consideration the conclusions from approx. 3,800 children in 25 member States. Children's views were also taken into account in the drafting process of the Guidelines on child-friendly health, the Recommendation on child-friendly social services, and the Recommendation on participation of children and young people under the age of 18.

¹² For instance, the TV spot and children's book "Kiko and the Hand" were created within the framework of the ONE in FIVE Campaign targeting young children and their parents (www.underwearrule.org).

¹³ UNICEF Office of Research (2014), Children of the Recession: The impact of the economic crisis on child well-being in rich countries, Innocenti Report Card 12.

відчувають себе виключеними та стигматизованими¹⁴. Вони менш ймовірно, ніж їх більш благополучні однолітки, добре вчаться в школі, насолоджуються хорошим здоров'ям і повністю реалізують свій потенціал в більш пізньому віці¹⁵. З циклами бідності, що тривають поколіннями, Європа ризикує виробляти "втрачене покоління" розчарованих молодих людей, з потенційно серйозними наслідками для згуртованого суспільства і політичної стабільності¹⁶. Високий рівень безробіття і зниження суспільного добробуту може призвести до підвищення рівня стресу серед постраждалих сім'ї, що створює нові фактори ризику насильства та бездоглядності.¹⁷

13. Велика кількість дітей по всій Європі відчуває себе виключеними і визначають дискримінацію як ключове питання прав, яке має розглядатися¹⁸. Не маючи можливості отримувати освіту, грати і проводити вільний час з іншими, або зазнаючи знущань через своє етнічне походження, сексуальну орієнтацію чи інший статус, все це є досвідом дітей, який залишає сліди протягом усього їхнього життя. З точки зору прав людини, якість суспільства визначається тим, як воно ставиться до найбільш уразливих і маргінальних груп. До них відносяться кілька груп дітей, таких як діти з обмеженими можливостями, діти, що залишилися без піклування батьків, діти з числа меншин, включаючи дітей ромської національності¹⁹, діти, що подорожують чи навпаки, діти, які зазнали впливу міграції, діти, позбавлені волі, діти, які живуть і / або працюють на вулицях, і діти, чії батьки ув'язнені.

2. Насильство

14. Насильство є першочерговою проблемою, яку зазначали діти²⁰. Насильство щодо дітей є порушенням прав дитини, ставить під загрозу соціальний розвиток дітей і впливає на реалізацію ними інших своїх прав²¹. Насильство часто має руйнівні короткострокові і довгострокові наслідки для психічного і фізичного здоров'я, які часом зберігаються протягом поколінь. Крім впливу на окремих жертв, дослідження неурядових організацій, свідчать про те, що насильство пов'язане з довгостроковими витратами для суспільства²². Припинення всіх форм насильства щодо дітей, таким чином, є юридичним, етичним та економічним імперативом.

15. Не зважаючи на значні успіхи в боротьбі з насильством щодо дітей, прогрес носить все ще занадто повільний і фрагментарний характер. Ризик насильства по відношенню до дітей, особливо дівчат, як і раніше присутній крізь, в тому числі в інформаційному (цифровому) просторі і в місцях, де діти повинні бути в безпеці - в школах, в різних формах установ з догляду, в установах юстиції, під час дозвілля, спорту і вдома. Прогрес стримується недостатнім інвестуванням в запобігання насильства, фрагментарною та недостатньо впроваджуваною національною політикою, дефіцитом даних і досліджень, а також недостатньою увагою до доброзичливих до дітей механізмів консультування, повідомлення, реабілітації та реінтеграції.

¹⁴ Council of Europe (2015), Challenges to children's rights today: What do children think?, chapter 10.

¹⁵ European Commission Recommendation "Investing in children: breaking the cycle of disadvantage", 2013.

¹⁶ See Parliamentary Assembly Resolution 1885(2012) "The young generation sacrificed: social, economic and political implications of the financial crisis".

¹⁷ Child Helpline International (2013), Voices of young Europe RWD.

¹⁸ Council of Europe (2015), Challenges to children's rights today: What do children think?, chapter 8.

¹⁹ The terms "Roma and Travellers" are being used at the Council of Europe to encompass the wide diversity of the groups covered by the work of the Council of Europe in this field: on the one hand a) Roma, Sinti/Manush, Calì, Kaale, Romanichals, Boyash/Rudari; b) Balkan Egyptians (Egyptians and Ashkali); c) Eastern groups (Dom, Lom and Abdal); and, on the other hand, groups such as Travellers, Yenish, and the populations designated under the administrative term "Gens du voyage", as well as persons who identify themselves as Gypsies.

²⁰ Ibid., chapter 4.

²¹ See UN Committee on the Rights of the Child General Comment No. 13 (2011) on the right of the child to freedom from all forms of violence, according to which "violence" is understood to include all forms of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation, including sexual abuse.

²² Overseas Development Institute and Child Focus Alliance (2014), The costs and economic impact of violence against children.

16. Насильство щодо дітей в ситуаціях конфлікту є неприпустимою реальністю в Європі. Навіть коли конфлікт закінчується, діти, як і раніше, будуть травмовані тим, що вони були змушені пережити та бути свідками. Будівництво і відбудова довіри серед молодого покоління є важливим завданням яке потребує вирішення.

3. Система правосуддя створена для дорослих

17. Європейські судові системи ще недостатньо адаптовані до конкретних потреб дітей. Дослідження показують, що право дітей бути почутими, бути поінформованим, бути захищеними, і не бути дискримінованими, не завжди виконуються на практиці²³. Всі діти в конфлікті і в контакт з законом мають специфічні права, на які система правосуддя часто не реагує адекватно. Обмеження свободи дітей не є, всупереч вимогам Конвенція ООН про права дитини, крайнім заходом і на найкоротший період часу. Адміністративне затримання дітей-мігрантів та інших дітей, і умови позбавлення волі створюють серйозні проблеми для реалізації їх прав.

18. Прецедентне право Європейського суду з прав людини і Європейського комітету з соціальних прав ілюструє безліч ситуацій, в яких права дітей перебувають під загрозою. В останні роки Суд встановив ряд порушень Європейської конвенції з прав людини по відношенню до дітей, наприклад, статті 8 (право на повагу до приватного і сімейного життя), стаття 9 (свобода думки, совісті і релігії), а також статті 14 (заборона дискримінації)²⁴. Європейський комітет з соціальних прав також знайшов порушення Європейської соціальної хартії в кількох країнах-членів, в тому числі відсутність заборони тілесних покарань в досить конкретній та обов'язковій формі.

4. Проблеми сімей і батьків

19. Сім'я, незалежно від її форми, є основною одиницею суспільства і природним середовищем для зростання і благополуччя дітей. Діти надзвичайно цінять відносини зі своїми батьками, братами і сестрами. Сім'ї, однак, можуть стикатися з численними проблемами: економічна криза призвела багато сімей до безробіття і невпевненості в завтрашньому дні. Поєднання роботи і сімейного життя залишається складним завданням для багатьох батьків і, зокрема, для одиноких батьків, до яких в основному відносяться жінки. Насильство щодо дітей, або свідками якого стають діти, може відбуватися в сім'ях. Все більшим стає число сімей, які зазнають впливу міграції. Нові інформаційні та комунікаційні технології додають зовсім нового виміру у вихованні дітей. Багато батьків не мають достатньо підтримки у виконанні їх ролі у вихованні своїх дітей і забезпечення їх прав.

5. Расизм, мова ворожнечі і радикалізація

20. Недавня економічна криза мала глибокий вплив на соціальну згуртованість в багатьох державах-членах, який може в кінцевому підсумку загрожувати верховенству права і демократії²⁵. Європейська комісія проти расизму та нетерпимості говорить про пошук "цапів-відбувайло" і вказує на збільшення мови ненависті по відношенню до вразливих груп і насильства на ґрунті расизму. Радикалізація дітей і молоді є ще одним питанням, яке викликає стурбованість, і яке вимагає більшого обсягу інвестицій в освіту з метою розвитку

²³ EU Agency for Fundamental Rights (FRA) (2015), Child-friendly justice – Perspectives and experiences of professionals on children's participation in civil and criminal judicial proceedings in 10 EU member States.

²⁴ European Court of Human Rights, Factsheet Children's Rights, March 2015.

²⁵ Council of Europe (2015), State of Democracy, Human Rights and the Rule of Law in Europe. Report by the Secretary General of the Council of Europe.

толерантності та міжкультурного діалогу²⁶. Є випадки, коли діти з європейських країн вербуються екстремістськими групами. Необхідні заходи щодо запобігання цьому явищу, а також реінтеграція неповнолітніх, які були за кордоном, приєднались там до екстремістських груп і повернулися.

6. Зростання в цифровому світі

21. Через комп'ютери, ігрові консолі, планшети або смартфони - цифровий світ надає дітям багато можливостей. Доступ до мережі Інтернет і цифрова грамотність поступово розглядається як складова прав дитини на свободу вираження поглядів, на участь та освіту. Проте, цифрове середовище також пропонує дитині шкідливий контент і його наслідки, конфіденційність і питання захисту даних та інші ризики, в тому числі сексуальне насильство онлайн і надмірний вплив сексуалізованих зображень. У деяких випадках, таких як кібер-булінг та самовикриття, власна поведінка дітей в Інтернеті може завдати шкоди іншим і становити небезпеку для них. Батьки і вчителі докладають зусиль для того щоб встигати за розвитком технологій, так що розрив між поколіннями стає все більш очевидним²⁷.

7. Міграція

22. Діти, які подорожують та іншим чином зазнають впливу міграції, є однією з найбільш уразливих груп в сучасній Європі²⁸. У деяких країнах вони стикаються з обмеженим доступом до правосуддя, освіти, соціальних і медичних послуг. У той час як діти, які пересуваються без супроводу, стикаються з особливо небезпечними ситуаціями²⁹, діти-мігранти в цілому, навіть в супроводі батьків, часто страждають від постійних порушень їх прав людини. Принцип забезпечення найкращих інтересів дитини занадто часто нехтується в притулках і під час імміграційних процедур. Використання затримання замість соціального захисту дітей, невдачі в призначенні ефективного опікунства, поділ сім'ї та принизливі процедури оцінки віку демонструють різні проблеми, з якими стикаються діти-мігранти через прогалини в системі захисту дітей. Вони також піддаються високому ризику торгівлі людьми³⁰ і експлуатації. Діти, залишені батьками, які мігрують, а також діти без громадянства також перебувають в зоні підвищеного ризику порушення їх прав.

III. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ

23. Для вирішення питань, згаданих вище, були визначені п'ять пріоритетних областей. У цьому розділі описуються ці області, які закріплені в Конвенції ООН про права дитини, Європейській конвенції з прав людини, Європейській соціальній хартії та інших стандартах Ради Європи щодо захисту прав дитини.

24. Цифри в кінці кожного розділу узагальнюють по кожній з пріоритетних областей очікуваний вплив на рівні бенефіціарієв (дітей), результат на рівні держав-членів та інших зацікавлених сторін, а також невичерпну вибірку результатів, отриманих Радою Європи. З огляду на нормативний характер мандата Ради Європи, діяльність Ради Європи головним чином буде оцінюватися на рівні підсумків та результатів, хоча також будуть вжити зусилля для збору даних щодо її впливу³¹.

²⁶ Declaration of the Committee of Ministers of the Council of Europe: "United around our principles against violent extremism and radicalisation leading to terrorism", Brussels, 19 May 2015.

²⁷ EU Kids Online (2014), EU Kids Online: findings, methods, recommendations.

²⁸ See SG/Inf(2015)33, Migration challenges for Europe: need for collective action.

²⁹ See UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Safe and Sound: what States can do to ensure respect for the best interests of unaccompanied and separated children in Europe, 2014.

³⁰ See Council of Europe Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (2015), 4th General Report.

³¹ See United Nations Evaluation Group (2013), Handbook for Conducting Evaluations of Normative Work in the UN System.

25. В рамках пілотного проекту з управління ризиками в організації³², було виявлено певну кількість факторів ризику, які можуть негативно вплинути на досягнення результатів, а також послаблення запланованих дій. Описані фактори ризику не є вичерпними і будуть розглянуті більш докладно в ході початкової фази реалізації Стратегії. Брак фінансових і людських ресурсів, а також відсутність політичної волі є загальними факторами ризику, які можуть стосуватися всіх пріоритетних напрямках.

1. Рівні можливості для всіх дітей

26. Конвенція ООН про права дитини визнає право кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного, морального і соціального розвитку дитини. Європейська соціальна хартія гарантує права дитини на належний соціальний, правовий та економічний захист. Відповідно до Конвенції ООН про права дитини і Європейської соціальної хартії, сім'ї мають бути забезпечені всім необхідним захистом і підтримкою з метою виконання їх життєво важливої ролі.

1.1. Гарантування соціальних прав дітей

27. Рада Європи буде промотувати Європейську соціальну хартію як ключовий набір мінімальних стандартів захисту прав сімей і дітей, що особливо актуально в період заходів жорсткої економії³³. Особлива увага буде приділятися подальшому впровадженню висновків і рішень Європейського комітету з соціальних прав щодо положень, які стосуються прав дітей³⁴.

28. Проблеми дитячої бідності і соціальної ізоляції можуть найбільш ефективно вирішуватись за допомогою систем захисту дітей, які ретельно інтегрують профілактичні заходи, підтримку сім'ї, дошкільну освіту та догляд³⁵, соціальні служби, освітню та житлову політику. Таким чином, держави-члени будуть заохочуватися наслідувати та виконувати Рекомендації Комітету міністрів щодо соціальних послуг дружніх для дітей³⁶, медичних послуг дружніх до дітей³⁷, доступ молоді з неблагополучних районів до соціальних прав³⁸, і Рекомендації Конгресу місцевих і регіональних влад про соціальну інтеграцію дітей, що живуть і / або працюють на вулиці³⁹. Вони можуть також брати до уваги Рекомендації Європейської комісії "Інвестиції в дітей: розірвання порочного кола недоліків"⁴⁰ і його роботу по інтегрованим механізмам захисту дітей⁴¹. З метою забезпечення найкращих інтересів дитини в усіх заходах, які зачіпають їх інтереси, держави-члени будуть також підтримуватися у впровадженні та підвищенні якості та ефективності оцінки впливу на дітей.

³² See Financial regulations and supplementary provisions of the Council of Europe, adopted by the Committee of Ministers on

29 June 2011 and amended on 19-20 November 2013.

³³ Parliamentary Assembly Resolution 1995(2014) "Ending child poverty in Europe".

³⁴ See in particular Article 7 (right of children and young persons to protection), Article 11 (right to protection of health), Article 16 (right of the family to social, legal and economic protection), Article 17 (right of children and young persons to social, legal and economic protection), Article 30 (Right to protection from poverty and social exclusion) and Article 31 (right to housing).

³⁵ See CM/Rec(2002)8 on child day-care.

³⁶ CM/Rec(2011)12.

³⁷ Guidelines on child-friendly healthcare, adopted by the Committee of Ministers on 21 September 2011.

³⁸ Guidelines on child-friendly healthcare, adopted by the Committee of Ministers on 21 September 2011.

³⁹ Recommendation 253 (2008) of the Council of Europe Congress of Local and Regional Authorities

⁴⁰ European Commission Recommendation "Investing in children: breaking the cycle of disadvantage", 2013.

⁴¹ See European Commission (2015), 9th European Forum on the rights of the child, Reflection Paper, Coordination and cooperation in integrated child protection systems.

1.2. Протидія дискримінації

29. Право на захист від дискримінації (дивись главу I) гарантується Європейською конвенцією з прав людини і є загальним принципом Конвенції ООН про права дитини.

30. Рада Європи буде продовжувати захищати права дітей з інвалідністю на основі Конвенції ООН про права інвалідів та Рекомендацій Ради Європи щодо забезпечення повної інклюзії дітей і молодих людей з обмеженими можливостями в суспільство⁴² та щодо деінституціоналізації і життя в суспільстві дітей з обмеженими можливостями⁴³. Буде проводитися спільне дослідження щодо специфічних можливостей і ризиків для дітей з обмеженими можливостями в цифровому середовищі.

31. Відповідно до Рекомендації Комітету міністрів про права дітей, які проживають в установах⁴⁴ і Керівних принципів ООН щодо альтернативного догляду за дітьми, Рада Європи також буде приділяти особливу увагу становищу **дітей у всіх формах альтернативного догляду** і забезпечувати керівництво для фахівців в цій сфері у впровадженні в їх роботі підходу, що базується на захисті прав дітей та участі дітей. Там, де залишаються великі житлові приміщення (установи) для догляду, Рада Європи сприятиме деінституціоналізації догляду за дітьми, зокрема, дітей у віці до трьох років.

32. Права дітей, які переміщуються чи іншим чином зазнали впливу міграції будуть захищатися і заохочуватися різними органами Ради Європи, в тому числі Комісаром Ради Європи з прав людини. Державам-членам буде надаватися підтримка у дотриманні своїх зобов'язань в галузі прав людини відповідно до прецедентного права Європейського суду з прав людини, висновків Європейського комітету з соціальних прав і Комітету з питань запобігання катуванням, Групи експертів з протидії торгівлі людьми (GRETA), а також Європейської комісії проти расизму та нетерпимості. Крім того, Рада Європи підтримуватиме держав-членів в прийнятті скоординованого правозахисного підходу щодо дітей, беручи до уваги також Рекомендації по життєвим проектам для неповнолітніх мігрантів без супроводу⁴⁵, щодо посилення інтеграції дітей мігрантів та іммігрантів⁴⁶, а також громадянства дітей⁴⁷. Особливу увагу буде приділено стану дітей без супроводу, що мігрують, а також зв'язку між міграцією та торгівлею дітьми. Парламентська асамблея Ради Європи буде продовжувати надавати підтримку Кампанії з викорінення затримання дітей в процесі імміграції⁴⁸.

33. Рада Європи буде продовжувати захищати і заохочувати права дітей з числа меншин, зокрема, в рамках роботи Консультативного комітету щодо Рамкової конвенції про захист національних меншин і Комітету експертів Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. Рада Європи буде, зокрема, захищати та промотувати права дітей з традиційних етнічних або національних меншин щодо використання своєї мови у приватному та суспільному житті і в школі.

34. Будуть вжиті заходи для оцінки ефективного здійснення прав дітей з числа ромів, для вирішення питання щодо ранніх/дитячих шлюбів, розширення доступу дітей-ромів і, зокрема, дівчат і дітей-інвалідів до інклюзивної освіти, з метою використання навчених

⁴² CM/Rec(2013)2.

⁴³ CM/Rec(2010)2.

⁴⁴ CM/Rec(2005)5.

⁴⁵ CM/Rec(2007)9.

⁴⁶ CM/Rec(2008)4.

⁴⁷ CM/Rec(2009)13

⁴⁸ See <http://website-pace.net/web/apce/children-in-detention>.

медіаторів-ромів і помічників з ROMED⁴⁹, а також для боротьби зі стереотипами щодо дітей-ромів шляхом розробки дружньої до дитини версії кампанії Dosta!⁵⁰ (Доста!)

35. Для боротьби з дискримінацією за ознакою **статі** та промоції рівності між дівчатами і хлопцями, Рада Європи буде продовжувати протидію стереотипам і дискримінації, зокрема в засобах масової інформації⁵¹ і освіті⁵², а також надмірній сексуалізації образів.

36. На підставі Рекомендації CM / Rec (2010) 5 щодо заходів по боротьбі з дискримінацією за ознакою сексуальної орієнтації або гендерної ідентичності, Рада Європи буде проводити дослідження з питання становища ЛГБТ і інтерсексуальних дітей щодо реалізації їх прав.

⁴⁹ www.dosta.org

⁵⁰ www.dosta.org

⁵¹ CM/Rec(2013)1 on gender equality and media.

⁵² CM/Rec(2007)13 on gender mainstreaming in education.

Пріоритетний напрям 1: Рівні можливості для всіх дітей

ВПЛИВ

Діти реалізують право на рівні можливості

НАСЛІДКИ

Країни-члени та інші відповідні суб'єкти...

1. Змінюють законодавство та політику та приєднуються до міжнародних інструментів для покращення захисту соціальних прав дітей
2. Покладаються на стандарти та інструменти Ради Європи для протидії дискримінації дітей

РИЗИКИ ТА ДІЇ, СПРЯМОВАНІ НА ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ

Керівні положення та інструменти Ради Європи для імплементації соціальних прав та протидії дискримінації не відомі правовим суб'єктам та політикам в країнах-членах

→ Підвищення рівня обізнаності щодо стандартів та інструментів Ради Європи, включаючи їх переклад на національні мови

РЕЗУЛЬТАТИ (перелік)

- Цілеспрямовані заходи щодо продовження моніторингу Соціальної Хартії
- Підвищення спроможності Обмудсменів та НУО щодо адвокації соціальних прав
- Дружня до дитини версія кампанія Dosta!
- Моніторинг ситуації з дітьми-мігрантами, включаючи дітей-мігрантів без супроводу дорослих, через ECRI, ECSR, СРТ, ECRML тощо
- Навчання професіоналів щодо прав дітей в альтернативному догляді
- Оцінка потреб щодо анти-дискримінаційних заходів щодо ЛГБТ дітей

2. Участь всіх дітей

37. Діти мають право бути почутими і брати участь в ухваленні рішень, які стосуються їх інтересів, як особистості і як група. Кожна людина має право на свободу вираження поглядів, гарантоване відповідно до статті 10 Європейської конвенції з прав людини. Конвенції ООН про права дитини надає дитині право вільно висловлювати свої погляди з усіх питань, які стосуються їх інтересів і мати право на те, щоб їх думкам приділялась належна увага відповідно до їх віку і зрілістю⁵³.

2.1. Забезпечення права дитини на участь

38. Рада Європи буде забезпечувати керівництво щодо впровадження участі дітей на практиці на систематичній основі та у всіх контекстах, що мають значення для дітей. На підставі Рекомендації про участь дітей і молодих людей у віці до 18 років⁵⁴, Рада Європи буде надавати підтримку державам-членам у використанні Інструменту оцінки Ради Європи щодо участі дітей, як один із засобів для вимірювання прогресу на шляху до реалізації прав дітей на участь в питаннях, що їх стосуються. Діяльність буде проводитися з метою сприяння обміну досвідом з питань участі дітей у співпраці з молодіжним сектором Ради Європи, дитячими і молодіжними організаціями, омбудсменами з прав дітей і консультативними органами щодо дітей і базуватися на принципах незалежності, представлення, компетентності, інформації та безперервності.

2.2. Залучення дітей

39. Рада Європи буде продовжувати залучати дітей і приділяти належну увагу їх поглядам під час розробки, реалізації та оцінки її стандартів щодо дітей, політики та діяльності, з урахуванням вищевказаних принципів. При цьому особлива увага буде приділятися участі дітей у вразливих ситуаціях, таких, як діти з інвалідністю, діти, що живуть в умовах бідності, діти, які перебувають під опікою, діти-рома, діти що переміщуються або які зазнали впливу міграції, а також діти з числа меншин. Будуть посилені зусилля для охоплення дітей і тих, хто піклується про них та працює з ними через веб-сайти, додатки, соціальні медіа, ігри, публікації та інші інструменти доброзичливі до дитини.

2.3. Розширення участі в та через школи

40. Рада Європи посилить можливості для участі дітей в шкільних процесах та демократичному управлінні школами шляхом підтримки розвитку громадянської освіти та освіти з прав людини в державах-членах, в рамках реалізації Хартії Ради Європи з освіти для демократичного громадянства і освіти в галузі прав людини⁵⁵. Буде забезпечена участь дітей в 2-му огляді ходу імплементації Хартії. Навчання за методикою рівний-рівному серед держав-членів буде забезпечуватися за рахунок схеми пілотних проектів «Права людини та демократія в дії», який спільно фінансується Європейським Союзом та Радою Європи⁵⁶.

⁵³ See UN Committee on the Rights of the Child General Comment No. 12 (2009) on the right of the child to be heard.

⁵⁴ CM/Rec(2012)2.

⁵⁵ CM/Rec(2010)7.

⁵⁶ Subject to the financial contribution from the European Commission

Пріоритетний напрям 2: Участь всіх дітей

ВПЛИВ

Діти реалізують право на участь

НАСЛІДКИ

Країни-члени та інші відповідні суб'єкти...

1. Змінюють законодавство та політику для забезпечення права дітей на участь
2. Використовують Інструмент оцінки Ради Європи щодо участі дітей для моніторингу впровадження статті 12 Конвенції ООН про права дитини
3. Вживають заходи для включення участі дітей у всі контексти, які стосуються дітей
4. Впроваджують Хартію Ради Європи з освіти для демократичного громадянства і освіти в галузі прав людини

РИЗИКИ ТА ДІЇ, СПРЯМОВАНІ НА ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ

- Недостатня ефективність та надійність керівних положень та інструментів Ради Європи щодо участі жінок
- Реальна співпраця з дітьми та використання пілотних та апробованих кращих практик

РЕЗУЛЬТАТИ (перелік)

- Багаторічний проект щодо Інструменту оцінки участі дітей
- Розповсюдження та переклад Рекомендації (2012)2
- Дослідження, інструменти та матеріали, спрямовані на дітей, розроблені спільно з дітьми
- Пілотний проект «Права людини та демократія в дії»
- Конференція «Освіта для демократії», Страсбург 2017

3. Життя без насильства для всіх дітей

41. Конвенція ООН про права дитини зобов'язує держави вживати всі необхідні законодавчі, адміністративні, соціальні та освітні заходи щодо захисту дітей від усіх форм фізичного або психологічного насильства, образи чи зловживань, відсутності піклування чи недбалого і жорстокого поводження та експлуатації, включаючи сексуальні зловживання. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейська соціальна хартія та інші договори Ради Європи гарантують право дітей на захист від шкоди і насильства.

42. У рамках своїх зусиль по боротьбі з насильством щодо дітей, Рада Європи буде продовжувати виступати в якості регіонального рушія ініціатив, спрямованих на сприяння здійсненню рекомендацій дослідження Генерального секретаря ООН з питання насильства щодо дітей та підтримку мандату Спеціального представника Генерального секретаря ООН з питання насильства щодо дітей.

3.1. Заохочення комплексного підходу до захисту від насильства

43. Боротьба з насильством щодо дітей вимагає комплексного і стратегічного підходу. Рада Європи сприятиме викоріненню насильства по відношенню до дітей у всіх сферах і, зокрема, в галузі освіти, засобів масової інформації, правосуддя, рівності, сім'ї, міграції, альтернативного догляду, а також до дітей з обмеженими можливостями. Рада Європи надаватиме підтримку державам-членам у здійсненні Рекомендації Комітету Міністрів щодо комплексних національних стратегій із захисту дітей від насильства⁵⁷. Рекомендація містить керівні вказівки по розробці чітких правових, політичних та організаційних структур, сприяння створенню культури поваги до прав дитини, створенню механізмів і послуг дружніх до дітей, а також прийняття національних програм досліджень з метою запобігання, адресування і реагування на всі форми насильства по відношенню до дітей. Рада Європи буде виступати в якості координаційного центру забезпечення доступу до існуючих національних стратегій в цій області і надавати платформу для підтримки рівноправної розробки, реалізації та огляду, в тому числі, щодо збору даних, на національному, регіональному та місцевому рівнях.

3.2. Боротьба з сексуальною експлуатацією та сексуальним насильством

44. Рада Європи буде стимулювати, моніторити та підтримувати імплементацію договорів Ради Європи, спрямованих на запобігання та викоренення різних форм сексуального насильства по відношенню до дітей. Зусилля, зокрема, будуть спрямовані на ратифікацію Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Лансаротська конвенція) всіма державами-членами, забезпечення її ефективної імплементації шляхом моніторингової діяльності Комітету сторін-учасниць конвенції, а також її ролі в якості платформи для зміцнення спроможності та збору кращих практик.

45. Європейський день захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства відзначатиметься 18 листопада кожного року. Цей день буде присвячений підвищенню обізнаності про цю проблему, обміну кращим досвідом, а також сприянню ратифікації та імплементації Лансаротської конвенції. Беручи до уваги роботу Мережі, щодо припинення сексуального насильства по відношенню до дітей в рамках ONE in FIVE Campaign (Кампанії ОДИН з П'ЯТИ), Парламентська Асамблея буде продовжувати сприяти ратифікації і імплементації Лансаротської конвенції і буде співпрацювати та прагнути успішного проведення Європейського дня.

⁵⁷ CM/Rec(2009)10

46. Рада Європи також буде підтримувати мандат Спеціального доповідача ООН з питань торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії.

3.3. Викоренення тілесних покарань

47. Рада Європи буде продовжувати сприяти ефективному викорененню тілесних покарань та інших жорстоких або таких, що принижують гідність, видів покарання дітей у всіх інституціях, в тому числі вдома. Вона буде визначати конкретні проблеми на шляху до загальної заборони і ліквідації тілесних покарань, а також можливі шляхи їх подолання. Державам-членам буде надаватися підтримка в проведенні правових реформ з метою досягнення повної заборони і в досягненні більш високої загальної обізнаності щодо прав дітей на рівний захист від насильства, небезпеки жорстокого покарання, а також у пропагуванні ненасильницької дисципліни і позитивного виховання відповідно до Рекомендацій щодо політики підтримки позитивного виховання дітей⁵⁸.

3.4. Захист дітей від насильства в різних інституціях і формах

48. Рада Європи буде продовжувати звертати увагу на проблему насильства в школах, зокрема, на основі Хартії Ради Європи з освіти для демократичного громадянства і освіти в галузі прав людини. Дотримуючись трансверсійного підходу, Рада Європи сприятиме зміцненню ролі освіти у запобіганні специфічним формам насильства, таких, як буллінг в школах, гомофобний буллінг, кібер буллінг та насильство, пов'язане з радикалізацією. Рада Європи буде підтримувати заходи і кампанії спрямовані на підвищення рівня обізнаності з демократичного громадянства та освіти з прав людини, на основі навчальних матеріалів, таких, як відеокліп "Beat Bullying" (Перемогти буллінг) і публікація "Права людини і демократія починається з нас: Статут для всіх".

49. Рада Європи буде заохочувати всі свої держави-члени підписати, ратифікувати та ефективно впроваджувати Конвенцію Ради Європи про запобігання насильства щодо жінок та домашнього насильства та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція), зокрема, в рамках роботи Групи експертів з питань боротьби з насильством щодо жінок та домашнім насильством (GREVIO), з метою захисту дівчат від гендерно обумовленого насильства, запобігання, переслідування і викоренення такого насильства, а також застосовувати Конвенцію щодо всіх дітей, які стали жертвами насильства в сім'ї.

50. Рада Європи надаватиме підтримку державам-членам у виконанні своїх зобов'язань відповідно до Конвенції про заходи щодо протидії торгівлі людьми, зокрема, в рамках Групи експертів з протидії торгівлі людьми (GRETA).

51. *Розширена часткова угода про спорт (EPAS)* буде продовжувати сприяти здоровому та безпечному спортивному середовищу для дітей, в тому числі в рамках проекту Pro Safe Sports (PSS)⁵⁹ і інструментарію забезпечення керівництва і навчання для спортивних адміністраторів і тренерів з фізичного, психологічного та соціального благополуччя в спорті. Вона також буде моніторити та сприяти виконанню Рекомендації щодо захисту дітей та молодих спортсменів від небезпек, пов'язаних з міграцією.

⁵⁸ CM/Rec(2006)19.

⁵⁹ See <http://pjp-eu.coe.int/en/web/pss>.

Пріоритетний напрям 3: Життя вільне від насильства для всіх дітей

ВПЛИВ

Діти реалізують право свободу від насильства

НАСЛІДКИ

Країни-члени та інші відповідні суб'єкти...

1. Змінюють законодавство та політику для імплементації Рекомендації (2009)10
2. Ратифікують та імплементують Лансаротську та Стамбульську конвенції
3. Вживають заходи для заборони тілесних покарань
4. Змінюють політику та законодавство для впровадження стандартів Ради Європи щодо інших форм насильства

РИЗИКИ ТА ДІЇ, СПРЯМОВАНІ НА ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ

- Моніторингові звіти Лансаротського комітету не в повній мірі відповідають реаліям у країнах-членах → Інвестувати в перевірку інформації, яка подається країнами, включаючи перевірку через НУО та правові прецеденти
- Негативне ставлення громадськості по відношенню до дій Ради Європи щодо тілесних покарань → пояснювати негативні наслідки тілесних покарань та переваги позитивного батьківства

РЕЗУЛЬТАТИ (перелік)

- Моніторинг Лансаротської конвенції Комітетом сторін
- Європейський день захисту дітей від сексуального насильства
- Он лайн зібрання кращих практик щодо популяризації батьківства без насильства
- Підтримка країн-учасниць у на законодавчому рівні досягненні заборони тілесних покарань
- Моніторингові звіти ГРЕВІО та ГРЕТА та подальші заходи

4. Правосуддя доброзичливе до всіх дітей

52. Згідно Конвенції ООН про права дитини, дітям повинна бути надана можливість бути вислуханими в ході будь-якого судового чи адміністративного розгляду, який їх стосується, та мати доступ до компетентних, незалежних і неупереджених механізмів оскарження, у випадку порушення їх прав. Крім того, держави-учасниці Конвенції ООН про права дитини визнають право кожної дитини, яка перебуває у конфлікті з законом, мати поведження, яке забезпечує дотримання почуття власної гідності дитини, беручи до уваги вік дитини і мету його або її реінтеграції в суспільство. В усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, найкращі інтереси дитини повинні бути головним питанням.

4.1. Впровадження правосуддя доброзичливого до дитини

53. Рада Європи сприятиме імплементації Керівних принципів Ради Європи щодо правосуддя доброзичливого до дитини шляхом надання підтримки державам-членам у покращенні доступу, поведженні з дітьми та їх участі в розгляді цивільних, адміністративних і кримінальних проваджень. Це буде включати в себе цілий ряд заходів, що здійснюються Європейським комітетом із правового співробітництва (CDCJ), Програмою навчання в сфері прав людини для фахівців юридичних професій (HELP) та іншими відповідними органами. При цьому, Рада буде продовжувати працювати в тісній співпраці з Європейською комісією, Агентством ЄС з основних прав, а також ЮНІСЕФ ЦСЄ / СНД і Ради держав Балтійського моря (CBSS). Також будуть вжити заходи підтримки держав-членів для ратифікації та імплементації Третього Факультативного протоколу до Конвенції ООН про права дитини щодо процедури комунікації.

4.2. Захист дітей в умовах позбавлення волі

54. Відповідно до Конвенції ООН про права дитини, позбавлення волі має бути використано як крайній захід і на мінімальний відповідний термін. Держави-члени Ради Європи будуть підтримуватися в запобіганні та попередженні позбавлення волі і криміналізації дітей за допомогою таких заходів, як розширення можливостей заміни кримінальної відповідальності та підготовки до реінтеграції. Матеріальні умови та режими утримання повинні бути поліпшені відповідно до стандартів Ради Європи. Державам-членам надаватиметься підтримка в імплементації Європейських правил для неповнолітніх правопорушників, що підлягають санкціям або заходам⁶⁰. Рада Європи сприятиме здійсненню стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поведженню чи покарання⁶¹ (СРТ) щодо захисту дітей, позбавлених волі, від жорстокого поведження і насильства, виконувати рекомендації, що містяться в доповіді про факти насильства в установах для неповнолітніх правопорушників⁶², а також розробити практичні рекомендації з моніторингу місць позбавлення волі для дітей. Рада Європи розгляне питання про становище дітей, чії батьки затримані. Рада Європи готова підтримати, в разі необхідності і в рамках свого мандата, Глобальне дослідження ООН щодо становища дітей, позбавлених волі⁶³, зокрема, на підставі стурбованості Європейського регіону.

4.3. Права дітей в сім'ї

55. Рада Європи сприятиме імплементації своїх стандартів з питань сімейного права, в тому

⁶⁰ CM/Rec (2008) 11

⁶¹ CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2015.

⁶² European Committee on Crime Problems, PCCP (2014), Report on Violence in Institutions for Juvenile Offenders.

⁶³ See UN General Assembly Resolution A/C.3/69/L.24/Rev.1, paragraph 51.d.

числі Європейської конвенції з усиновлення дітей (переглянута) і Рекомендацій Комітету Міністрів щодо сімейної медіації⁶⁴, щодо політики підтримки позитивного батьківства⁶⁵, а також щодо запобігання і вирішення спорів щодо переміщення дитини⁶⁶. Рада Європи вживатиме заходів в найкращих інтересах дитини в контексті нових форм сім'ї та біоетики, особливо з врахуванням сурогатного материнства і репродуктивного донорства. Особливу увагу буде приділено процесу оцінки найкращих інтересів дитини в сімейних справах. Необхідно вивчити, яким чином держави-члени можуть ввести в дію закони, правила і процедури, які забезпечують врахування найкращих інтересів дитини під час вилучення з-під батьківської опіки, рішеннях щодо влаштування та возз'єднання⁶⁷

⁶⁴ Rec(98)1.

⁶⁵ CM/Rec(2006)19. See also Recommendation Rec(98)8 on children's participation in family and social life.

⁶⁶ CM/Rec(2015)4.

⁶⁷ Parliamentary Assembly Resolution 2049 (2015) on "Social services in Europe: legislation and practice of the removal of children from their families in Council of Europe member States".

Пріоритетний напрям 4: Правосуддя доброзичливе до всіх дітей

ВПЛИВ

Діти реалізують право в системі правосуддя

НАСЛІДКИ

Країни-члени та інші відповідні суб'єкти...

1. Змінюють законодавство та політику для імплементації Керівних положень щодо правосуддя дружнього до дитини
2. Вживають заходи для зменшення кількості дітей позбавлених волі та покращують умови позбавлення волі
3. Посилують реалізацію прав дітей, включаючи визначення найкращих інтересів в контексті сім'ї

РИЗИКИ ТА ДІЇ, СПРЯМОВАНІ НА ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ

- Керівні положення та інструменти Ради Європи зустрічають супротив національних систем правосуддя та громадської думки
- → Підвищення обізнаності та пояснення переваг прав дитини та дітоцентристського підходу; розповсюдження кращих практик

РЕЗУЛЬТАТИ (перелік)

- Регіональні зустрічі по обміну кращими практиками щодо правосуддя дружнього до дітей
- Збір даних щодо окремих аспектів правосуддя дружнього до дітей
- Підготовка фахівців в сфері права щодо правосуддя дружнього до дітей, медіації, моніторингу місць позбавлення волі тощо.
- Моніторинг місць утримання дітей СРТ
- Кампанія ПАРЄ з припинення міграційного затримання дітей
- Оцінка нових викликів в сфері сімейного права та біомедичній сфері

5. Права дитини в світі цифрових технологій

56. Нові інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) впливають на реалізацію значної кількості фундаментальних прав дитини, гарантованих Конвенцією ООН про права дитини, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Європейською соціальною хартією. Відповідно до рекомендацій, які видаються Комітетом ООН з прав дитини, всі діти повинні мати можливість отримувати безпечний доступ до ІКТ і цифрових засобів масової інформації, а також мати можливість повною мірою брати участь, висловлювати свою думку, шукати інформацію і користуватися всіма правами, закріпленими в Конвенції ООН про права дитини і факультативних протоколах до неї без будь-якої дискримінації⁶⁸.

57. Цифровий світ пропонує дітям безмежні можливості навчання і зв'язку, а також реальні проблеми, які повинні вирішуватися державами-членами на комплексній основі і відповідно до Стратегії Ради Європи щодо керування Інтернетом 2016-2021⁶⁹. Рада Європи забезпечить керівництво і підтримку державам-членам у забезпеченні участі, захисту і дотримання прав дітей в цифровому середовищі.

5.1. Участь дітей в цифровому середовищі

58. Рада Європи буде заохочувати і захищати права дітей на захист від дискримінації, доступ до інформації, свободу вираження думок і участі в цифровому середовищі у співпраці з іншими зацікавленими сторонами, що діють в цій галузі⁷⁰. Будуть розроблятися та розповсюджуватися додатки для смартфонів і планшетів, а також інші засоби комунікації для розширення можливостей дітей, батьків і педагогів і безпечного використання потенціалу ІКТ і цифрових медіа. Особлива увага буде приділятися розширенню прав і можливостей дітей, які перебувають в уразливому становищі, таких як діти з обмеженими можливостями. Спираючись на рекомендації з питань політики підтримки позитивного батьківства та інші відповідні стандарти, будуть розроблені керівні принципи щодо виховання дітей в цифрову епоху, заснованого на правах дитини. Керівництво для держав-членів буде розроблятися на основі комплексного підходу до прав дітей в цифровому середовищі.

5.2. Захист дітей в цифровому середовищі

59. Конвенції Ради Європи забезпечують міцну основу для захисту дітей від потенційних ризиків для їх безпеки та конфіденційності в цифровому середовищі. Рада Європи буде стимулювати, контролювати і підтримувати здійснення Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, Конвенції про кіберзлочинність та Додаткового протоколу до неї, а також Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматичною обробкою персональних даних, Конвенції про запобігання насильства щодо жінок та домашнього насильства та боротьбу із цими явищами, Конвенції про заходи щодо протидії торгівлі людьми, а також відповідні Рекомендації Комітету міністрів⁷¹.

5.3. Забезпечення для дітей в цифровому середовищі

60. ІКТ і цифрові засоби масової інформації додали новий вимір до права дітей на освіту. З

⁶⁸ UN Committee on the Rights of the Child, Report of the 2014 Day of General Discussion "Digital media and children's rights", May 2015.

⁶⁹ Знаходиться на розгляді Комітету Міністрів

⁷⁰ See CM/Rec(2014)6 on a Guide to human rights for Internet users.

⁷¹ See for example CM/Rec(2009)5 on measures to protect children against harmful content and behaviour and to promote their active participation in the new information and communications environment .

метою сприяння творчого, критичного і безпечного використання Інтернету, Рада Європи розпочне загальноєвропейський проект з цифрової громадянської освіти, ґрунтуючись на досягненнях програми Освіти для демократичного громадянства і освіти в області прав людини і результатах проекту Компетенції для демократичної культури. На основі багатосторонніх консультацій та обміну кращими практиками, будуть розроблені та надані державам-членам для використання в навчальних закладах керівні принципи політики та набір ідентифікаторів для компетенцій цифрового громадянства.

61. Інтернет і соціальні медіа широко використовуються для пропагування мови ворожнечі, радикалізації і тероризму серед молоді. У відповідь на це Рада Європи буде продовжувати кампанію "Ні Мові Ворожнечі" (No Hate Speech) і вкладати кошти в комплекс заходів в галузі освіти і в Інтернеті, як це зазначено в Плані дій "Боротьба з насильницьким екстремізмом і радикалізацією, що призводять до тероризму" прийнята Комітетом міністрів 19 травня 2015 р.⁷²

⁷² CM(2015)74 final

Пріоритетний напрям 5: Права дитини в цифровому середовищі

ВПЛИВ
Діти реалізують право в світі цифрових технологій
НАСЛІДКИ
Країни-члени та інші відповідні суб'єкти...
1. Змінюють законодавство та політику для захисту дітей в світі цифрових технологій2. Вживають заходи для підтримки можливостей дітей використовувати в повній мірі потенціал інформаційно-комунікативних технологій3. Проводять навчання щодо цифрового громадянства та протидії радикалізації та мові ворожнечі
РИЗИКИ ТА ДІЇ, СПРЯМОВАНІ НА ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ
➤ Технології розвиваються швидше ніж стандарти та інструменти Ради Європи → Більше інвестицій в ІКТ та дослідження, партнерство з приватним сектором➤ Стандарти та інструменти Ради Європи не досягають ключових учасників в Інтернет управлінні → мультидисциплінарний підхід, включаючи приватний сектор
РЕЗУЛЬТАТИ (перелік)
➤ Дружні до дитини інструменти Посібника з прав людини для користувачів Інтернету➤ Додатки для планшетів для дітей та батьків для навігації в Інтернеті➤ Посібник щодо інтеграційного підходу до прав дітей в світі цифрових технологій➤ Моніторинг конвенцій щодо кіберзлочинів, захисту даних та сексуальної експлуатації та насильства➤ Загальноєвропейський проект щодо освіти з цифрового громадянства➤ Кампанія «Ні Мові Ворожнечі»

IV. Реалізація стратегії

62. Рада Європи має намір реалізовувати цю стратегію шляхом постійного фокусу на імplementації існуючих стандартів, партнерстві, спілкуванні і оцінці.

1. Змусити стандарти працювати для дітей

63. Для того, щоб цілі, викладені в цій стратегії стали реальністю для дітей, Рада Європи буде концентрувати свої ресурси на реалізації існуючих стандартів. Підвищені зусилля будуть приділятися спільним заходам, якщо така потреба буде висловлена державою-членом і будуть наявні ресурси, наприклад, за рахунок добровільних внесків держав-членів або спільних програм. Питання прав дітей будуть інтегровані у відповідні проекти співпраці і діяльність інших секторів Ради Європи.

64. На основі досягнень в рамках попередньої Стратегії, права дитини, як і раніше будуть розглядатися в рамках тематичного моніторингу Ради Європи, а також в процесі моніторингу імplementації конвенцій країнами-учасницями. Основна увага буде приділятися приверненню уваги та підтримці держав-членів в прийнятті відповідних заходів за результатами висновків механізмів моніторингу щодо прав дітей. Це буде досягнуто, зокрема, за рахунок більш систематичної співпраці з Комітетом ООН з прав дитини.

65. Беручи до уваги наявність широкого спектра правових стандартів Ради Європи щодо прав дитини, розвиток будь-яких нових стандартів буде піддаватися ретельній оцінці потреб і доцільності. Права дітей як і раніше будуть враховуватися у всіх відповідних нових конвенціях і рекомендаціях, розроблених Радою Європи.

2. Залучення всіх відповідних зацікавлених сторін

66. Здійснення цієї стратегії залежить від багатьох суб'єктів: держави-члени, міжнародні організації, громадянське суспільство, омбудсмени з прав дітей, академічні мережі, приватний сектор і самі діти.

67. Здійснення цієї стратегії буде скеровуватися і оцінювати Спеціальним комітетом з прав дитини, підзвітним Комітету міністрів Ради Європи. Комітет складатиметься з представників всіх 47 держав - членів Ради Європи та інших відповідних зацікавлених сторін.⁷³

68. На основі Спільної заяви Генерального секретаря Ради Європи і Виконавчого директора ЮНІСЕФ 2007 року обидві організації прагнуть до подальшого зміцнення їх співробітництва з метою забезпечення максимальної взаємодії між їх програмами, в тому числі, шляхом підвищення координації та вивчення можливого регіонального співробітництва в ключових пріоритетних областях та співпраці на рівні країн, де це можливо. Спеціальний представник Генерального секретаря ООН з питань насильства щодо дітей, Спеціальний доповідач ООН з питань торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії, Управління Верховного комісара ООН з прав людини та Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ), також є важливими партнерами в цій сфері.

69. В рамках пріоритетних завдань, визначених в цій Стратегії, Рада Європи прагне сприяти ратифікації і впровадження Факультативного протоколу до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії та Порядку комунікації, а

⁷³ The terms of reference of this committee will be presented, together with this Strategy, to the Committee of Ministers and are subject to its approval.

також імплементації програми ООН Порядок денний сталого розвитку 2030⁷⁴ з його специфічними досвідом і можливостями.

70. Крім того, Рада Європи продовжить тісну співпрацю з Європейським Союзом, зокрема Європейської комісією та Агенцією з основних прав, які є ключовими партнерами у сприянні реалізації стандартів Ради Європи. Можливості для зміцнення цієї співпраці будуть вивчені далі. Рада Європи також буде продовжувати тісно співпрацювати з Радою держав Балтійського моря (РДБМ) і Міжнародної організації Франкофонії (OIF).

71. Омбудсмени з прав дітей та їх Європейська мережа (ENOC), а також міжнародні та національні НУО є важливими партнерами Ради Європи. Шляхи підвищення прозорості та ефективності спільної роботи з громадянським суспільством будуть додатково вивчені.

72. Парламентська асамблея Ради Європи, Конгрес місцевих і регіональних влад, Конференція Ради Європи міжнародних неурядових організацій, а також Комісар Ради Європи з прав людини будуть ключовими партнерами в досягненні цілей Стратегії в рамках своїх власних мандатів і пріоритетів. Крім того, всі відповідні керівні, експертні комітети і моніторингові органи будуть відігравати важливу роль в реалізації цієї Стратегії. Рада Європейського банку розвитку може надати кредити країнам-членам для со-фінансування інфраструктурних проектів в інтересах дітей.

73. Робота Ради Європи з прав дитини як і раніше буде координуватися Відділом з прав дітей в рамках Генеральної дирекції з питань демократії. Межсекретаріатська група з прав дитини буде сприяти виконанню цього завдання.

3. Інформування про права дитини

74. Підвищення інформованості про права дитини серед дітей, батьків, вихователів, фахівців і політиків є величезним завданням, яке Рада Європи прагне виконувати спільно з державами-членами. Більше зусиль буде спрямовано як на онлайн, так і аудіо-візуальних засобів комунікації, а також подальший розвиток сайту www.coe.int/children в європейський хаб з повною, доступною і актуальною інформацією про права дітей.

4. Оцінка виконання

75. Хід цієї 6-річної Стратегії буде оцінюватися відповідно до програмних цілей, з врахуванням очікуваного результату, результату, запланованого для кожної з пріоритетних областей, на основі набору індикаторів. Проміжна оцінка з можливістю коригування буде здійснюватися через три роки під керівництвом держав-членів та інших відповідних зацікавлених сторін. Будуть вжиті заходи для врахування належним чином думки дітей в ході оцінки та коригування Стратегії. Крім того, Секретаріат звітуватиме кожні два роки Комітету міністрів щодо імплементації даної стратегії.

⁷⁴ UNGA A/Res/70/1 of 25 September 2015, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development